

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

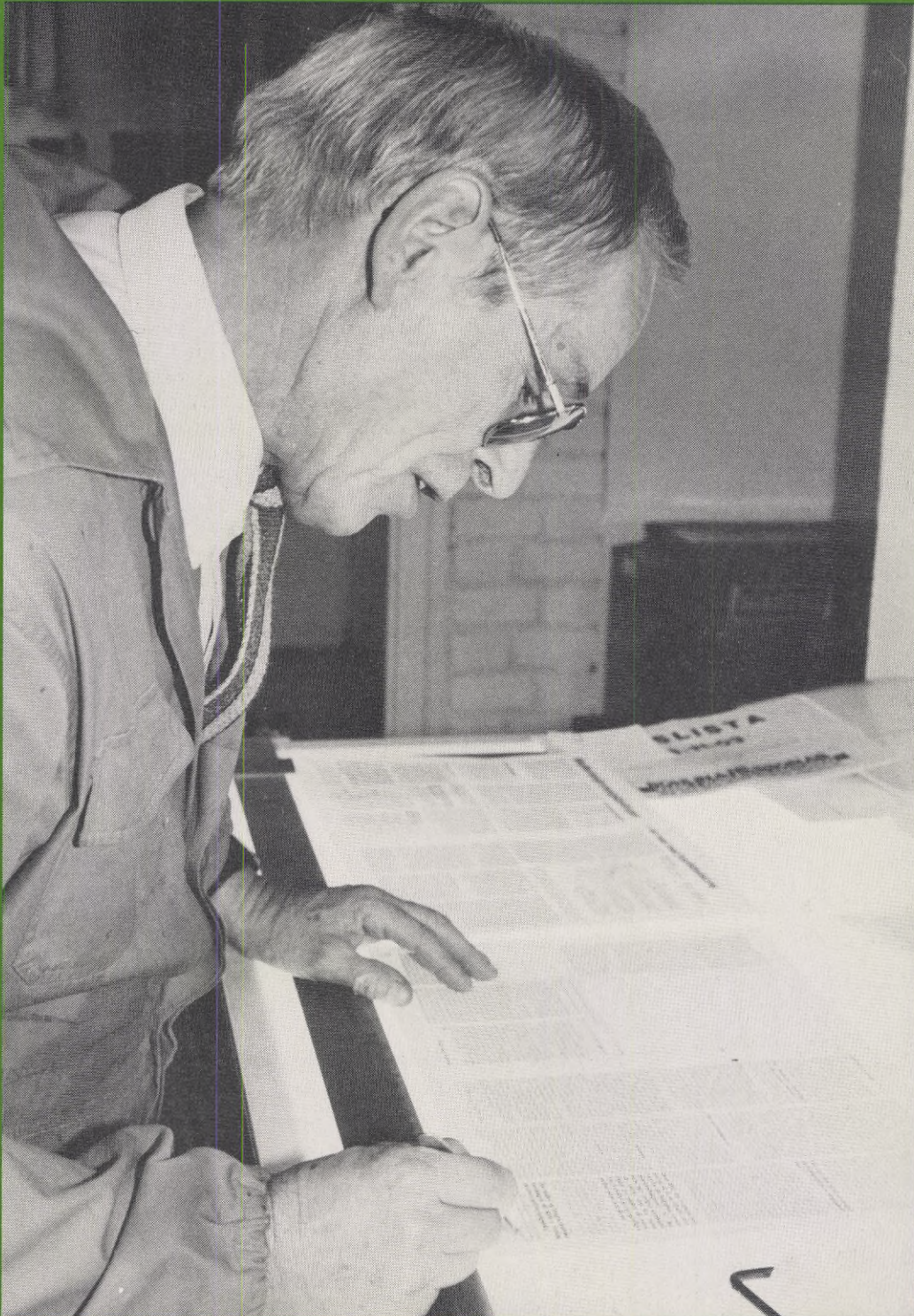

Status

9
1988

Organ för Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka

Framtidsplaner och vägval

Västerbotten väljer väg

Nu påbörjas ett projekt om framtidsfrågor i Västerbotten. Ragnar Wikström och Lars Sundell är med från RHL för att dra igång spännande cirklar.

Vårt önskesamhälle i framtiden kan te sig orealistiskt – som en svårförverkligad dröm. Men om vi genast ser alla hinder och svårigheter når vi ingenstans. Det är vi själva som sätter gränserna för våra möjligheter. Genom att tänka lite längre fram i tiden än vi är vana vid får vi nya perspektiv på det vi vill påverka.

Hur ska vi tolka de samhällsförändringar som pågår? Företrädare för olika intresseinriktningar försöker ge

nom massmedia föra debatt och sprida idéer om vår förväntade samhällsutveckling. Det ligger i dessa gruppers intresse att allmänheten omfattar föreställningen att Sverige håller på att omvandlas just i den riktning som de förespråkar.

I debatten får detta nya samhälle många olika namn. Man talar om det postindustriella samhället, informationsamhället, tjänstesamhället och kunskapssamhället bland mycket annat. För att inte förlora sig i denna snårskog av termer och tyckanden är det viktigt för var och en att göra klart för sig hur önskesamhället ska se ut i framtiden.

Framtiden skapas av oss alla. Vi har alla ansvar för det samhälle vi lämnar vidare till barn och barnbarn. För att kunna forma framtiden behöver vi göra oss föreställningar om den, ställa oss frågor om den, försöka se den förverkligad.

För verkligt genomgripande förändringar krävs det att vi delar våra drömmar och visioner med varandra. Ett första steg är att delta i studiecirklarna om våra framtidsvisioner.

I Västerbotten träffas under hösten företrädare för olika handikapporganisationer för att tillsammans med ABF starta ett projekt om framtidsfrågor. I projektgruppen är Ragnar Wikström och Lars Sundell från RHL med för att diskutera uppläggningsen och hålla i trådarna när cirklarna ska starta i vår.

Förhoppningsvis kommer många medlemmar från handikapporganisationerna i Västerbotten att känna sig nyfikna på framtiden och det annorlunda arbetssättet i cirklarna. Meningen är att cirkeldeltagarna ska "ta sig in i framtiden". ABF har arbetat fram olika metoder för hur detta ska gå till. Vi ska få lära oss att se den inom oss som om vi vore där.

Därefter gäller det att fantisera kring de processer som vi tror var orsak till att vi runt sekelskiftet år 2000 började förändra samhället så att vår önskeframtid blev verklig. Tillbaka i nuet lär vi oss analysera våra framtidsbilder och bygga vägar och strategier för att nå dit.

Det verkar kunna bli kreativa och spännande cirklar.

Låt oss tillsammans tänka fritt, djärvt och kreativt för att skapa den framtid vi vill ha! □

Text: Tonie Andersson

Glädjande nyhet!

Oxygen-video för patienter

I Status 8/88 uppgavs att den video om oxygenbehandling som finns är fylld av facktermer och därmed svårtillgänglig för patienter.

Nu meddelar Alfax (tillverkare av andningsoxygen och koncentratorer) att en video för patienter och anhöriga just är klar. Den visar Blanceflor Bildt som lever med oxygen dygnet om.

Videon finns för utlåning på RHL från mitten av november.

8 nummer av Status från 1989

I enlighet med ett beslut vid RHL:s kongress kommer vår medlemstidning Status att komma ut med 8 nummer per år från och med 1989.

Utgivningsmånader blir februari, mars, april, maj, september, oktober, november och december.

Deklarationsbilaga

Deklarationsbilagan som tidigare följt med Status januarinummer utgår pga förändrad utgivningstid. Bilagan hänvisar till extra avdrag för väsentligt nedsatt skatteförmåga för hjärt-, kärl- och lungsjuka pga fördrjade levnadsomkostnader.

Bilagan finns att beställa på RHL:s kansli. Sänd nedanstående talong till: RHL, Box 9090, 10272 Stockholm.

Namn

Adress:

.....

Organ för Riksförbundet
för hjärt- och lungsjuka

Okt-nov 1988
Årgång 51

Ansvarig utgivare:
Bo Månsson

Redaktör:
Tonie Andersson

Förbundskansli:
Hornsbruksgatan 28
Postadress: Box 9090
10272 Stockholm
Telefon: 08-6690960
Blomsterfondens
postgiro: 900011-8
RHL:s postgiro: 950011-7

Tryckeri:
Kringel-Offset, Södertälje

Prenumerationspris:
Helår 75:–

Produktionsplan 1988

Nr	Manus- stopp	Annon- stopp	Distri- bution
10	Jubileumsnummer 10 dec		

Annonspriser:

Omslaget, 1/1-sida	6500 kr
omslag, sid 2–3	6300 kr
1/1-sida text	6000 kr
1/2-sida text	3200 kr
1/4-sida text	1700 kr

Uppllysningar om priset för
mindre format lämnas av
redaktionen.

Redaktionen svarar för
osignerat material som är infört
i tidningen.

Redaktionen förbehåller sig
rätten att förkorta eller redigera
textmaterial som insändes utan
att vara beställt.

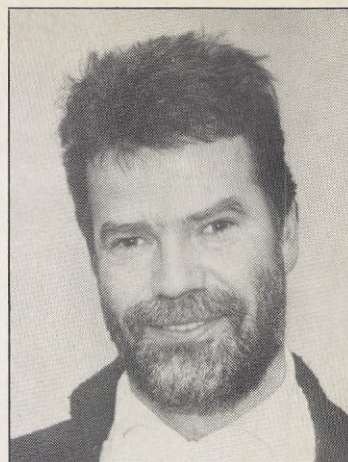
Omslagsbild:
Åke Nygren med Status på ljusbor-
det.

Foto: Tonie Andersson.

LEDARE

Förbundssekreterare
Bo Månsson:

Äntligen...

har förbundets ansträngningar gett resultat. Biträdande socialminister Bengt Lindqvist har i sitt kommittédirektiv "Samhällets stöd till människor med funktionshinder", den sk handikapputredningen, bla tagit upp frågan om en *handikappombudsman* "HO".

Frågan om en handikappombudsman väcktes först av CO i Malmöhus län, som motionerade härom till RHL:s kongress i Uppsala 1982. Motionen fick en välvillig behandling av representantskapet och av kongressen, som ansåg att inrättandet av en handikappombudsman är ett intressant bidrag till diskussionen om hur handikappades rättigheter skall garanteras och få det innehåll som avsetts.

Skåningarnas motion ledde till att frågan aktualiserades vid HCK:s kongress, som biföll förbundets motion om att frågan om en handikappombudsman i offentlig rättslig mening utreddes.

I HCK:s utredning fick förbundet en representant och de slutsatser som utredningen kom fram till antogs av HCK. Sedan dess har kravet på en HO varit aktuellt i alla de uppvaktningar som HCK gjort av statsministern och av socialministern, och nu skall frågan alltså utredas av regeringen. Återstår att se vad resultatet blir, men HCK är lovade sakkunniga platser i utredningen, vilket bådär gott.

Trägen vinner

Direktiven tar också upp en annan viktig fråga som förbundet drevit i över 50 år, nämligen rehabiliteringsfrågan. Direktiven innehåller dock en begränsning i och med att utgångspunkten för utredningsarbetet bla bör vara situationen för barn, ungdomar och vuxna med omfattande funktionshinder. Trots denna begränsning är det betydelsefullt att regeringen äntligen har observerat det stora behov av rehabilitering som finns bland handikappade.

Förbundets insatser för att alla hjärt-, kärl- och lungsjuka erbjuds en effektiv rehabilitering måste förbättras på alla nivåer inom förbundet och behovet påtalas för regeringen, socialstyrelsen och för ledamöterna i handikapputredningen. Våra medlemsgruppers behov av rehabilitering måste vara den arbetsuppgift som ges högsta prioritering under pågående kongressperiod.

Vi måste alla hjälpas åt så att *trägen vinner*.

De nio i förbundsstyrelsen samlade för avstamp

Förbundsstyrelsen ska bestå av nio ordinarie ledamöter i stället för sju. Det är ett led i arbetet med demokratifrågorna i vår organisation, ansåg delegaterna vid RHL:s kongress i somras. Den 12 september var det så dags för den nyvalda styrelsen att samlas för att ta ett grepp om den verksamhet man fått mandat att leda.

Tre av ledamöterna – Ragnar Wikström, Thyra Markgren och Rune Ramström – är noviser i förbundsstyrelsesammanhang, medan de övriga sex har en imponerande samlad erfarenhet.

Den mest rutinerade är Bo Martinsson som med sina 25 år på ordförandeposten är väl insatt i allt som händer i organisationen. Med sina erfarenheter från yrkeslivet – som jurist och generaldirektör för Kriminalvårdsverket – är han en rutinerad verksamhetsledare med stora kunskaper om beslutsprocesserna i samhället.

Mary Erixon är vår vice ordförande med 12 år bakom sig i förbundsstyrelsen. Hon har varit sjukvårdslandstingsråd i Uppsala läns landsting och besitter en imponerande sakkunskap bla om hjärt- och lungsjukvård.

Från Östersund kommer Sven Widegren. Under sina 15 år i förbundsstyrelsen har Sven representerat RHL i många kommittéer och arbetsgrupper inom handikapprelsen. Främst har det handlat om lungsjukvårdsfrågor och arbetsmarknadsfrågor.

Tore Leijon från Malmö blev ordinarie i förbundsstyrelsen i och med denna kongress. Eftersom han innan

dess var första suppleant har han hunnit skaffa sig en uppfattning om uppdraget. Tore har en mängd idéer som han omsätter i konkret handling. Det rör sig ofta om snabba, direkta aktioner i läns- och lokalföreningar i syfte att påverka politiker och sjukvårdshuvudmän.

Bland dessa "veteraner" intar förbundssekreterare Bo Månsson och förbundskassör Bengt Dahlström en särställning. De har inte kommit in i förbundet som hjärt- eller lungsjuka medlemmar utan anställdes på kansliet som kanslichef respektive kamerer för att därefter väljas in i förbundsstyrelsen. Bengt var tidigare bankkamrer och anställdes på RHL 1973. Bosse kom från Länsarbetsnämnden i slutet av 70-talet och valdes till förbundets sekreterare på kongressen i Borlänge 1975.

Närhet ger delaktighet

Till denna sammansvetsade grupp kommer nu våra tre nyvalda ledamöter. De är långt ifrån nya i RHL-sammanhang men det märks att situationen är lite högtidlig. Alla tre medger att en liten "inskolnings-period" nog behövs innan man känner sig redo att ta upp egna frågor till diskussion. Det första mötet lyssnar man, värderar

och stämmer av mot förväntningarna.

Hur ser de på sina möjligheter att driva RHL:s frågor? Har förutsättningarna förbättrats nu när de sitter med i förbundets styrelse?

– Jag kommer ju närmare besluten och får kännedom om allt som händer mycket tidigare. Det tror jag kommer att ha stor betydelse både för lokalföreningarna och CO i Västerbotten, säger Thyra Markgren. Jag tror det gör att våra medlemmar känner sig mer delaktiga.

Ragnar Wikström håller med om att kommunikationsvägarna förkortas. Genom medverkan i förbundsstyrelsen blir det också lättare att återge besluten.

– Jag tror att man kan agera kraftfullare när man ger sig ut bland medlemmarna i länet, säger Rune Ramström. Folk lyssnar bättre till den som sitter i förbundsstyrelsen.

Stora förväntningar

Thyra och Ragnar är överens om att frågorna om förebyggande vård och eftervård är viktigast. I Skellefteå drar man nu igång med andningsskola för lungsjuka. När patienterna skrivs ut ska de slussas vidare till lokalföreningen där man har andningssygnastik i grupp, i enlighet med RHL:s ef-

Den nya förbundsstyrelsen samlad för första gången. Frv: Bo Martinsson, Thyra Markgren, Mary Erixon, Rune Ramström och Sven Widegren. Bakre raden: Bo Månsson, Ragnar Wikström, Bengt Dahlström och Tore Leijon.

Thyra Markgren från Skellefteå, Ragnar Wikström från Dorotea och Rune Ramström från Västerås har stora förväntningar på förbundsstyrelsearbetet.

tervårdsprogram. Detta vill Thyra arbeta för att sprida kännedom om. Rökningen är en annan av hennes kapphästar.

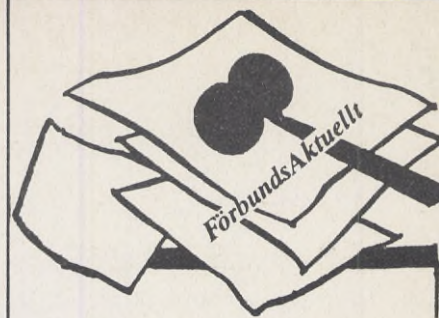
Rune är bekymrad över den nedläggningshotade lungkliniken i Västerås och svårigheten att bilda nya lokalföreningar. Han vill satsa på studiecirklar och utbildning för att åstadkomma förändring.

– Jag hoppas på den nybildade arbetsgruppen i lungsjukvårdsfrågor på

förbundet. Det blir nog jobbigt men också stimulerande, så jag ser fram emot att ha den bakom mig när vi ska diskutera lungsjukvårdens framtid i Västmanland.

Det är ingen tvekan om att våra nyvalda ledamöter har stora förväntningar på förbundsstyrelsearbetet. □

Text: Tonie Andersson
Foto: Tommy Eriksson

RHL:s förbundsstyrelse

Ordinarie: Bo Martinsson, Bo Månsson, Bengt Dahlström, Mary Erixon, Sven Widegren, Tore Leijon, Thyra Markgren, Rune Ramström och Ragnar Wikström. Suppleanter: Hugo Ekström, Willy Raoulsson, Per Karlsson, Siw Andersson, Martin Lundström och Britt-Marie Östman.

RHL:s arbetsutskott

Bo Martinsson, Mary Erixon, Bengt Dahlström och Bo Månsson.

RHL:s arbetsgrupper

- Hjärtsjukvården: Bengt Dahlström, Mary Erixon och Ragnar Wikström
- Lungsjukvården: Bo Månsson, Sven Widegren och Thyra Markgren
- Studier: Tore Leijon och Rune Ramström

RHL-representation utomlands

- Bo Månsson reser den 6 november till Wales för att delta i ett seminarium om kostfrågor.
- Bo Månsson, Sven Widegren och Thyra Markgren reser den 28–29 november till Köpenhamn tillsammans med en lungläkare från Sverige för att delta i en konferens angående "Hälsa för alla år 2000".
- Bo Månsson och Bo Martinsson reser den 12 oktober till Island för att delta i SIBS 50-årsjubileum (SIBS är RHL:s broderorganisation på Island).

Nytt informationsmaterial

- RHL:s video "RHL – din organisation". Varje lokalförening och centralorganisation får ett eget exemplar.
- Broschyr om ID-brickor för hjärt- och astmasjuka samt pacerbärare.
- Medlemskort att användas vid rabatterade resor till Finland.
- Medlemsbroschyr "Mitt osynliga handikapp".

Forts på sid 10

Sol, motion och vila i lagom blandning får den som reser med RHL till Playa Inglés.

Dags igen för sol och värme RHL:s rekreativresor till Kanarieöarna

I februari återvänder Riksförbundet för Hjärt- och lungsjuka till Kanarieöarna.

RHL:s rekreativresa vintern 1989 går till Playa del Ingles, Gran Canaria, ett resmål som RHL haft tidigare och funnit bra och trevligt.

Vi åker med Vingresor. Resan subventioneras av förbundet med 700 kr per deltagare. Priset före subvention är 6525 kr. Deltagarna betalar alltså 5825 kr per person inklusive avbeställningsskydd och flygtillägg. I priset ingår frukost.

Avresa från Arlanda lördagen den 18 februari kl 11.10. Avresa från Gran Canaria lördagen den 4 mars kl 17.40, hemkomst söndagen den 5 mars kl 00.20 till Arlanda (med reservation för ändring av avgångs- och hemrese-tiderna).

Sjuksköterska och RHL-representant följer med på resan.

Vi kan erbjuda våra medlemmar 40 platser. De som tidigare varit med på RHL:s resor kommer i andra hand vid uttagningen till resan. Vi gör så för att de som inte rest med RHL tidigare skall få en chans att komma med. **MEN ALLA KAN ANMÄLA SIG.**

I priset ingår flyg Arlanda-Gran Canaria tur och retur med inkvarte-

ring i 2-rumslägenheter för två personer på Hotell Sunwing Playa Ingles. Vi har **inga enkelrum.**

Anslutningsresan

RHL svarar för anslutningsresan om kostnaden överstiger 100 kr tur och retur hemorten-Stockholm, då resan sker med järnväg II:a klass. RHL bekostar inte anslutningsresor med reguljärt flyg såvida inte flygresan blir billigare än II:a klass järnväg. Åker du bil blir ersättningen endast vad biljetten i II:a klass järnväg kostar.

Observera! Du får själv boka anslutningsresor till och från Stockholm. Anledningen härtill är att det visat sig mer praktiskt och fördelaktigt att resenärerna själva beställer anslutningsresor, än att detta göres av oss. När du betalat dina anslutningsresor sänder du in kvittona till oss, varefter vi betalar dessa till dig minus 100 kr som är din egenavgift för anslutningsresorna.

Förbundet betalar hotellrum i Stockholm med 100 kr i egenavgift per natt under förutsättning att resenären icke hinner fram i tid till Arlanda eller kan ta sig hem från Arlanda vid återkomsten. De som önskar hotellrum i Stockholm måste ange detta på anmälningsblanketten. Bokning måste ske genom förbundet.

Läkarintyg

Läkarintyg som tillstyrker deltagande i resan måste insändas av de som är hjärt-, kärl- eller astmasjuka. Läkarintyget skall insändas tillsammans med anmälan eller ett meddelande om när läkarintyget kommer. (Det kan vara svårt att få tid för ett läkarbesök under den tid som anmälan skall göras.) Blankett för läkarutlåtande, se sid xx

Rekreativresan innebär att du förväntas klara dig på egen hand, men att vi har med sjuksköterska som en trygghetsfaktor. Du skall själv kunna bära ditt bagage till och från flyget, alla andra har sitt eget bagage att bära.

Det är viktigt att läkarintyget utformas så att det framgår helt tydligt vilka sjukdomar och mediciner m m som deltagarna har. RHL:s rekreativresa är ingen behandlingsresa och det är därför viktigt att deltagarna är i sådan kondition att de kan klara sig själva.

Vi har inte tecknat kollektiv reseförsäkring, då många resenärer numera har hemförsäkring som täcker även utlandsresor. Kontrollera med ditt försäkringsbolag att din hemförsäkring ger fullgott skydd under resan. Du som inte har försäkring kan teckna sådan med ditt försäkringsbolag.

Hotellet och resmålet

Vi citerar ur Vingresors broschyr: "Hotell Sunwing Playa Inglés har ett utmärkt läge i ett hotell- och villaområde. Lokal trafik. Med ca 10 min promenad till närmaste köpcentrum. Hotellet består av sex byggnader. I centrumbyggnaden finns restaurang, bar, frisör och minilivs. Mitt i anläggningen ligger trädgården och det trevliga poolområdet med solstolar, parasoller och sötvattenpools.

På Sunwing Playa Inglés bor ni i trevliga lägenheter. De är inte så särskilt stora, men istället är mycket satsat på komforten. Lägenheterna är trevligt möblerade med ljusa, fräscha möbler. Alla har möblerad balkong eller terrass. Alla lägenheter har matplats och ett litet kök avskilt med en "halvvägg". Telefon och Radio Sunwing. Bad, dusch och wc. Alla lägenheter har ett sovrum och ett vardagsrum. Städning sex dagar i veckan.

Adressen kan vara bra att ha: Avenida Gran Canaria s/n, Apartado de Correos 588, 35100 Playa del Inglés. Telefon 009-34-28-765733.

När man vill glömma vinter och kyla åker man till Gran Canaria. På Gran Canaria finns det mesta som gör resan trevlig. Kilometerlånga, breda sandstränder, sex-sju soltimmar om dagen och spännande utflyktsmål i bitvis slösande vacker natur. Gran Canaria är störst av Kanarieöarna om man ser till invånarantalet, men bara nummer tre av de tio bebodda Kanarieöarna om man ser till storleken, dvs knappt större än Öland.

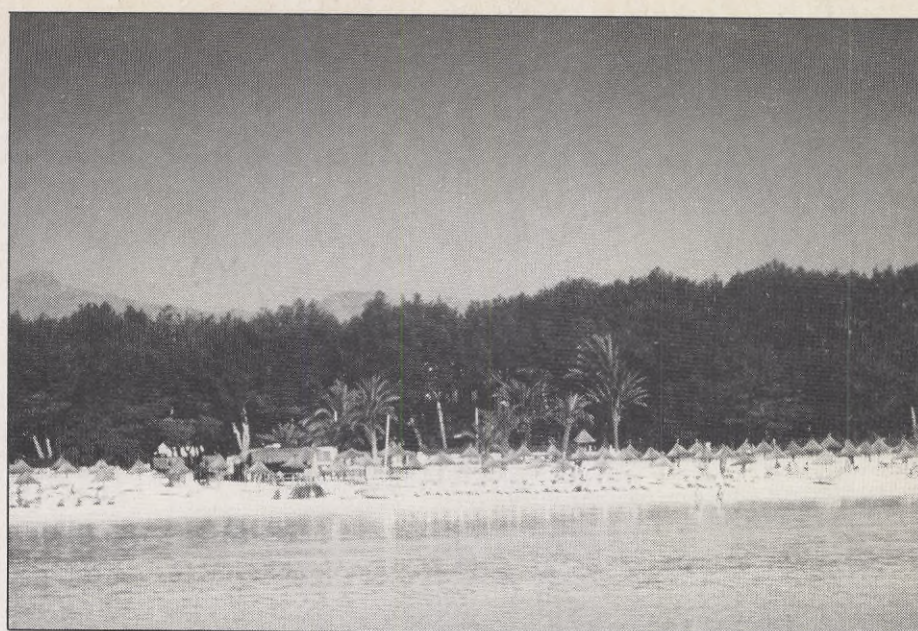
Mycket att välja

En hel del, bla kan du på dagarna ligga vid Sunwings pool som är ordentligt stor, nästan som en liten lagun. Runt poolen väntar sköna solstolar och parasoller. Blir du hungrig eller törstig har du restaurangen inom bekvämt avstånd. I den stora trädgården håller VingSport till. Här bjuder man på motion i samarbete med Friskis & Svettis om morgnarna och ordnar vattenpolo, volleyboll eller någon annan aktivitet då och då på eftermiddagarna. Här finns också tennis och bordtennis.

Med Sunwings stora nöjesutbud behöver du inte lämna hotellet. Underhållning redan till eftermiddagskaffet. Show, gästartister och Sunwings egen stora cabaret. Dans till det skandinaviska husbandet. Och Nightwing, diskomusik blandad med hederliga "gamla tryckare", senare på kvällen. Det låter väl trevligt.

Utflykter

Nu skall ni inte bara roa er, utan en så-

dan vacker ö skall ni se mera av. Slit er från de sköna stränderna och poolerna och de lata dagarna och följ med så skall ni få se ett Gran Canaria som få känner till. Ett vackert, spännande Gran Canaria, fjärran från det solbrända ökenlandskapet nere på öns södspets. Några förslag på utflykter:

Stora ö-turen visar dig det mesta av öns allra bästa sidor. Storslagna vyer, grönskande bananplantager och små rara byar kantar vår väg. Heldagstur inkl frukost och lunch, ca 200 kr.

Grotturen är dels en spännande resa i tiden till guanchernas (Gran Canarias urinvånare) forna hemvist, dels en naturupplevelse utöver det vanliga. Halvdagstur inkl lunch ca 160 kr.

Grisfest, klassikern bland kvällsutflykter, är fortfarande lika populär.

Ca 140 kr inkl god mat, vin, dans och uppträdande.

Anmälan

Vidstående anmälan om deltagande i denna resa skall vara RHL tillhanda senast den 15 november 1988 och då skall även läkarintyget insändas. Fyll även i om du har deltagit i RHL:s rekreativresa tidigare och i så fall vilket år.

För att anmälan skall anses definitivt insändes 800 kr per deltagare samtidigt med anmälan till postgiro 9500 11-7. Märk talongen "RHL-Kanarieöarna.

Om ytterligare upplysningar önskas går det bra att kontakta Sonja Lundin eller Bengt Dahlström på telefon 08-6690960 eller skriv till RHL, Box 9090, 10272 Stockholm.

Råd inför resan

För att göra våra rekreativresor ännu trevligare, tänkte vi skriva ner några rader som vi tycker att Ni skall tänka på när Ni reser utomlands.

För det första, när Ni begär läkarintyg, kontrollera det tillsammans med Er doktor så att Ni får med allt som är aktuellt och viktigt. Läkarintyget skall vara skrivet av den läkare som behandlar Er för hjärt- eller lungsjukdomar. Där skall även stå alla sjukdomar Ni har eller har haft, all mediciner Ni har. Det låter naturligt i många öron men är inte alls så naturligt för läkarna tydligen. Detta är en garanti för att Ni skall kunna bli behandlad om Ni blir sjuk på platsen.

Om Ni undrar över något så har RHL våra telefonnummer. En annan sak som ofta brister är att de

patienter som ibland får åka till akutmottagningar eller lungkliniker för sin astma inte har med sig lämpliga läkemedel, tex teofyllamin eller cortison. Be Er läkare om att få läkemedel med Er, då ger vi Er det på platsen vid behov.

En annan viktig sak är bagaget. Se till att väskan har hjul eller att Ni har en vagn avsedd för resväska eftersom bussarna inte alltid stannar utanför hotell och flyg. Det är oftast en bit att gå med bagaget.

**Hälsningar från
Aino och Marianne**

• **Resebestämmelserna, Läkarutlåtande och Trygg-Hansas råd inför utlandsresan samt anmälningsblankett finns på sid 16-17.**

Foto:
Vingresor

Företrädare, folkbildning och gemensamma nämnare

Som komplement till det praktiska och preciserade i föreningsarbetet behöver vi visioner, tillräckligt nära för att locka oss till handling men nog långt borta för att tjäna som ledstjärna.

Förbundets ordförande och sekreterare, Bo Martinsson och Bo Månsson, är strateger, Lars Östman ideolog. De möts i ett samtal om kongressbeslut, respekt och samarbete.

Hösten är här.

Barnen börjar skolan. Många vuxna samlas till kvällskurser. Motionsgympan drar igång. Nya arbetsuppgifter väntar. TV presenterar höstens nya seriesatsningar.

Samma sak inträffar varje höst och alltid med mer eller mindre stora förväntningar jämfört med föregående år. Variationer i syfte att förbättra. Alla har ambitionen att förnya sig.

Denna höst är mer än vanligt början till något nytt. Valet är avslarat. Regeringen gör avstamp inför de tre åren man har på sig att förverkliga sitt politiska program. Riksdag, landstings- och kommunfullmäktige fylls av våra valda representanter som med stor säkerhet är särskilt spända i år inför det arbete som väntar.

Spänningen känns också i luften inom RHL. Vår nyvalda förbundsstyrelse griper sig an planeringen av RHL:s verksamhet. Man diskuterar inriktningen utifrån kongressbeslutet, där frågor om demokrati, thoraxkirurgi och eftervård dominerade. Det gäller att konkretisera besluten. För att kunna arbeta handgripligt med att verkställa dem krävs att vi har målet klart och vet vilka verktyg vi ska använda oss av.

Från idé till beslut

Det är en lång väg från en enskild medlems idé till kongressens beslut att anta eller avslå förslaget.

När lokalföreningarna sedan får

verksamhetsplanen kan den idé man en gång väckte kanske till och med vara svår att känna igen. Den demokratiska processen kräver tid för att mogna från förslag till beslut och genomförande.

Lars Östman har i sina "Reflexioner" i Status funderat kring frågan om demokratin inom RHL. Han ser en fördjupning av den interna demokratin som en av de viktigaste frågorna för handikapprörelsen. Flera av kongressmotionerna tog också på olika sätt upp demokratifrågan. Kongressen biföll ett av förslagen om att utöka förbundsstyrelsen med två ledamöter och två suppleanter, men avslog förslag om att varje region ska vara representerad i styrelsen, att suppleanterna ska vara personliga samt att förbundssekreterare och kassör pga sin anställning på RHL:s kansli ej ska ingå i styrelsen.

Föreningsteknik och företrädare

– Demokrati och medinflytande är inte enkelt, säger Lars Östman.

Vår föreningsteknik kräver att vi uttrycker oss på rätt sätt och under rätt punkt på dagordningen för att våra synpunkter ska tas upp som yrkanden och föras till behandling och beslut. Det som för den föreningsvane är nödvändiga regler för en demokratisk process kan för den ovane te sig som obegripligheter eller rent av

orättvisor. Okunnighet om beslutsprocessen kan leda till en känsla av att inte kunna påverka, att ens röst inte betyder något. Lars Östman varnar för att tyngande föreningsteknik kan hämma nya idéer.

– Det krävs en fortlöpande kamp för medvetenhet och kunnande, fortsätter Lars. Han anser i likhet med en av motionerna att skäl finns att ifrågasätta vår tradition att välja in chefs-tjänstemän i förbundsstyrelsen. Man bör skilja på beslutsfattare och tjänstemän. Och handikapprörelsen ska företrädas av människor med erfarenhet av handikappet i den grupp de företräder.

Bo Martinsson ser inte detta som hot mot demokratin. Förbundets sekreterare och kassör är de ledamöter som känner verksamheten bäst. Då bör de också vara fullvärdiga styrelseledamöter med rösträtt.

– Det är ett missförstånd att vår kongress inte skulle kunna påverka detta. Kongressen är i sin fulla rätt att låta bli att välja om förbundssekreterare och kassör om man inte är nöjd med dem. Nu valdes de om och motionen avslogs i enlighet med majoritetens beslut.

Folkbildning

Lars återkommer till att en av de viktigaste frågorna i framtiden är en fördjupad demokrati både lokalt, regionalt och centralt.

– Det krävs folkbildning för att en demokrati ska fungera. Vi har under lång tid lärt oss att pröva och ta ställning även till andras ståndpunkter. Vi har en bred kunskap men inom handikapprörelsen har vi mindre av folkbildningstradition. Vi studerar för mycket egna specifika frågor, som tex det egna handikappet, och mindre om ideologiska frågor. Jag ser allvarligt på den massmediestyrd demokrati vi håller på att hamna i. Jag anser att handikapprörelsen behöver samlas runt ett gemensamt utbildningsprogram för att slå vakt om demokratin.

Med idéer och visioner som vi arbetar på att förverkliga skapar vi demokrati, anser Lars. Han blir inte motsagd av de andra två men båda anför den handfasta verkligheten som utgångspunkt för demokrati-byggandet.

Forum för idéer

– Förr var samhällsörättsvisorna mer påtagliga, säger Bo Martinsson. Nu har vi ett fungerande samhälle men visst behöver vi fördjupa demokratin.

– Det viktiga är hur vi använder demokratin i praktisk handling, tycker Bo Månsson. Hur fattar man beslut i lokalföreningen? Och hur för man ut besluten för kännedom till medlemmarna? Det är så många som deltar i resor och andra aktiviteter men vi missar att få igång dem i intressepolitiskt arbete.

– Medlemmar får vi av olika skäl, men det är väl rätt naturligt att folk dras till det som är trevligt, säger Bo Martinsson. En del av dem åtar sig sedan styrelseuppdrag.

– Vi ska verkligen inte underskatta gemenskapens betydelse. Lars håller med men pekar samtidigt på det faktum att decentralisering och ramlagstiftning kan utmana en ny kategori medlemmar som har idéer och vill göra insatser för att påverka kommun och landsting. Vi måste ge dem ett forum. Studiecirkeln kan vara ett medel för att samlas sådana idéer.

Gemensam nämnare

– Vi har under lång tid arbetat hårt inom RHL för att öka respekten för oss som individer och som organisation, säger Bo Månsson. Vi talar mycket om att ingen ska få gå opratat från ett möte.

– Vi bygger på individen, men hur ska vi kunna hävda de svagas människovärde om vi inte går samman inom handikapprörelsen? Ska vi bli en kraft att räkna med måste vi gemensamt driva intressepolitiska och ideologiska frågor, fastslår Lars bestämt.

– Det gemensamma inom handikapprörelsen är ju just att vi bygger

på respekten för individen, tycker Bo Månsson, som i HCK:s styrelse ofta tagit upp frågan om ökad respekt.

Här undrar Bo Martinsson hur det senaste årets sektbildning och diskussioner inom HCK om gradering av handikapp hänger samman med talet om respekt för individen.

Lars Östman pekar på det motsägelsefulla i att begära solidaritet för svaga grupper av samhället om man inte själv kan göra gemensam sak inom handikapprörelsen. Han manar till eftertanke. Frågor som kan tyckas specifika för en grupp kan troligen vidgas att omfatta alla handikappade.

– Respekten för individen pratar vi om men varför inte ta ett steg till och kräva en rättighetslag, säger Lars. Då ges den som är i underläge rättslig grund för sina anspråk. I RHL kräver vi eftervård för hjärt- och lungsjuka. Det kan utsträckas till rätt till rehabilitering genom en rättighetslag, och därmed gälla alla handikappade.

Bo Månsson och Bo Martinsson ser svårigheterna – luttrade som de är av långa manglingar inom HCK för att nå fram till en gemensam ståndpunkt. Visst har HCK gått samman om kravet på en handikapp-ombudsman och RHL har tillsammans med Neurologiskt Handikappades Riksförbund, NHR, skrivit till Nordiska Rådet om en rättighetslagstiftning i Hälso- och sjukvårdslagen. Men att samlas kring gemensamma beroendefrågor och krav på en rättighetslag...?

– Bara det faktum att vi från handikapprörelsen kräver "ett samhälle för alla" visar att vi anser det finns människor som står utanför, säger Lars och formulerar en definition på handikapp: Den som pga allvarligare skada eller sjukdom inte passar in i samhället utan mera bestående blir en speciell konsument av samhällsresurser, den är handikappad. Att vara beroende av samhället är den gemensamma nämnaren.

Påtryckningsmedel

– Vilka medel har vi för att få igenom våra krav? De fackliga organisationerna har olika påtryckningsmedel, men handikappgrupperna måste lita till allmänna opinionen, säger Bo Martinsson. På 60-talet var det annorlunda. Då hade vi flera ledamöter från handikapprörelsen i Riksdagen. Själv skrev jag under min tid där ett flertal motioner i våra frågor. En sådan direktkontakt utgör numera endast Bengt Lindqvist och Margareta Persson.

Bo Månsson tycker att RHL ändå lyckats nå resultat vid regeringsuppvaktningsarna. Vi har fört fram frågan om utbyggnad av thorax och föränd-

rad inställning vid tillhandahållande av oxygen. Resultaten av HCK:s uppvaktningsar är han mera tveksam inför.

– Vi är för dåligt förberedda och vi följer inte upp resultaten.

Kommuner och landsting har genom de nya ramlagarna och decentraliseringen fått en ny ställning. Det kan vara viktigare för handikapporganisationerna att föra fram synpunkter till kommunalråden än till statsråden. Tyngdpunkten i det intressepolitiska arbetet ligger därmed på läns- och lokalföreningar.

Väck opinion

Opinionsbildning är viktigt för att nå ut med handikappfrågorna. Där lyckas RHL bra, vi hörs och syns i lokala sammanhang. Bo Månsson ser det delvis som ett resultat av RHL:s informatörsutbildning. Vi lärde oss av våra kampanjer i slutet av 70-talet. De hade stor betydelse för att ge allmänheten kännedom om vårt eftervårdsprogram.

Lars Östman som var aktiv redan på 40-talet minns hur RHL:s stora socialvårdskonferenser uppmärksammades över hela landet.

– Intressefrågorna har nog inte nått den dimensionen inom förbundet sen dess. Tänk vilket fantastiskt arbete som Sixten Hammarberg och de övriga lade ner i samarbetskommittén för partiellt arbetsföra – det som senare blev HCK.

Den årliga Hjärt-lungdagen ger föreningarna tillfälle att visa sin verksamhet på orten. Vårt jubileum nästa år ska uppmärksamma allmänheten på att RHL verkat 50 år "i folkhälsans tjänst". En väl känd organisation underlättar i det fortsatta arbetet.

– Framtidsfrågorna, säger Lars Östman, det gäller att arbeta med de viktigaste gemensamma framtidsfrågorna: att lösa snedfördelningen av samhällets resurser, att värna om människovärde och demokrati och att rikta handikapporganisationernas arbete lokalt och regionalt för att klara decentraliseringsfrågorna.

– Vi har resurser för att genomföra detta, säger Lars. Inom HCK har vi möjlighet att ta fram underlag för utredningar som ska ligga till grund för analys och opinionsbildning. Vi kan genomföra en omfattande folkbildning. Och det viktigaste: att ta vara på och utveckla de mänskliga resurser som finns runtom i landet. Inte bara till föreningsarbete utan också till solidaritet med andra grupper.

Att RHL:s roll är viktig i arbetet för de många handikappade människornas villkor var samtliga överens om. □

Text och ill.: Tonie Andersson

HÖRNAN

STUDIE

Framtiden kommer...

... alldeles oavsett vad vi tror eller tycker om den, så hinner den ikapp oss. Att den kommer kan vi således inte göra särdeles mycket åt. Däremot är det min övertygelse att vi kan göra desto mer beträffande hur framtiden kommer att gestalta sig. Vad jag nu närmast tänker på är förstås för oss inom RHL.

Förmodligen har man i alla tider resonerat om och delgivit varandra mer eller mindre progressiva önsningar om kommande framtider. Om jag hastigt rannsakar mitt eget minne framträder tydligt flera tillfällen där önskedrömmarna flödat. Jag är ganska säker på att det gäller även för dig om du gör ett försök. Vad är det då önskingarna består av? Ja förmodligen är de väldigt skiftande men vissa är nog ganska allmänna för de flesta av oss i RHL:

Visst vore det önskvärt att politiker, sjukvårdsadministratörer osv liksom vi ansåg det som livsviktigt att alla hjärt-, kärl- och lungsjuka skulle få möjlighet att genomgå sjukgymnastledd träning.

Visst vore det önskvärt att vi i RHL var så väl rustade med cirkelledare så att vi i varje lokalförening kunde erbjuda alla hjärt-, kärl- och lungsjuka att gå en studiecirkel i det egna handikappet.

Visst vore det önskvärt att alla hjärt-, kärl- och lungsjuka kunde få komma med i en motionsgrupp som RHL:s lokalförening anordnar på orten.

Visst vore det önskvärt om RHL:s eftervårdsprogram gick att genomföra fullt ut i hela landet.

Kongressen i Södertälje hade naturligtvis eftervårdsprogrammet uppe för diskussion. Konferenser och kurser under den gångna kon-

gressperioden har också vid flera tillfällen behandlat och kritiskt prövat RHL:s eftervårdsprogram. Resultatet blir alltid detsamma. Eftervårdsprogrammet är bra, som genomfört i sin helhet skapar goda förutsättningar för hjärt-, kärl- och lungsjuka att bygga en tillfredsställande livsstrategi.

När nu detta är konstaterat blir av nödvändighet nästa punkt på dagordningen att omvandla vår kollektiva önskan till praktisk handling. Så uppfattade jag även tongångarna från kongressen i Södertälje – Att vi nu alla lägger ner vårt yttersta i att se till att få RHL:s eftervårdsprogram genomfört och tillgängligt för alla överallt.

Ronny Weylandt

Forts från sid 5

Hjärtkirurgi

Landstingsförbundet meddelar att Sverige toppar statistiken i världen vad gäller antalet transplantationer och öppen hjärtkirurgi per invånare. Bo Månsson meddelar att RHL:s siffror om köerna till hjärtoperation som presenterades vid kongressen kvarstår. Enligt ansvariga på lasaretten beror köerna främst på bristen på operationssköterskor.

RHL:s 50-årsjubileum 1989

Jubileumsåret ska fyllas av aktiviteter över hela landet. Represantkapsledamöterna samlas i Stockholm den 8–9 december 1988 för att utarbeta ett kampanjprogram för respektive län. Den 10 maj 1989 blir det stor jubileumsfest i Stockholm med kända artister och förhoppningsvis stor anslut-

ning av RHL-are från hela landet. Medlemmarna kommer att få rabatterade resor till Stockholm.

”RHL – 50 år i folkhälsans tjänst”

Detta blir genomgående tema för regionkurser och Hjärtats och Lungans Dag under 1989. En ny logotype är framtagen för att användas under jubileumsåret.

Regionkurserna 1989

Regionkurserna kommer att förläggas till ett veckoslut med början fredag eftermiddag då lokala kampanjfrågor inför 50-årsjubileet diskuteras. Lördagen upptas av regionens egna frågor. Söndagen blir förbundets dag med utbildning kring Hälso- och sjukvårdslagen och Socialtjänstlagen för att nå RHL:s målsättning om ett fullt utbyggt eftervårdsprogram.

Forskningsnämnd i Umeå

För att bedöma forskningsansökningar som ställs till RHL från Umeå universitet och lasarett tillsätter RHL en forskningsnämnd bestående av professor P O Wester, överläkare Torkel Åberg, överläkare Leif Rosenhall, landstingsrådet Mary Frank och vice ordförande i RHL:s förbundsstyrelse Mary Erixon. Nämnden beräknas sammanträda 2 ggr/år.

Rökfri-dagen april 1989

RHL kommer att medverka i NTS mfl kampanjer om en rökfri dag. Kampanjmaterial framställs av NTS.

Förbundsstyrelseinternat

Den 26–27 oktober har förbundsstyrelsen ett internat för att dra upp riktlinjerna för den kommande verksamheten.

Från mina horisonter

I nästan alla våra lokalföreningar finns det en grupp medlemmar som aldrig deltar i aktiviteter eller beslut. Det är "de osynliga medlemmarna" som i stort sett bara märks när de betalar sin medlemsavgift. Hur står det till med de osynliga medlemmarna i er förening?

Vi skryter ibland med att vi är duktiga på att bry oss om varandra. Det är inte bara skryt. Våra föreningar ägnar stor omtanke om de enskilda medlemmarna, och vi har en mycket god stämning på våra medlemsmöten. Låt oss i fortsättningen satsa en del av vår energi och omtanke även på de osynliga medlemmarna. Vi bör starta med uppsökande verksamhet och förslagsvis sätta som mål att samtliga osynliga medlemmar under det kommande verksamhetsåret ska erhålla ett eller flera besök av någon representant från föreningen.

Det kan finnas många olika skäl till att medlemmarna inte deltar i föreningsverksamheten. En del är så gamla att de inte orkar. Andra är engagerade på så många håll att de inte hinner med. Några har lång resväg eller tål inte kyla. Ytterligare några är

medlemmar för att de vill stödja verksamheten men har aldrig räknat med att delta aktivt.

Många föreningar har organiserat sin medlemsvård på så sätt att de har utsett ett antal medlemmar till kontakombud. Ombuden svarar för ett begränsat geografiskt område och håller kontakt med alla medlemmar som bor inom området. Ombuden har flera viktiga uppgifter: De informerar om föreningens målsättning och aktiviteter. De värvar deltagare till studiecirklar och de besöker medlemmar som är långvarigt sjuka. På en del håll tar ombuden in medlemsavgifterna och skriver ut medlemskort. Det ger dem ett bra skäl att åtminstone en gång per år kontakta samtliga medlemmar. Ombuden försöker också att värva nya medlemmar.

Från demokratisk synpunkt är det viktigt att så många medlemmar som möjligt blir delaktiga i föreningens verksamhet. Vi bör på alla tänkbara sätt försöka att underlätta deltagandet för medlemmarna. På en del håll har man organiserat transportservice för medlemmar som bor långt från möteslokalerna. På andra håll förekommer organiserad samåkning till, och från medlemsmötena.

Föreningar som täcker flera tätor-

ter kan utlokalisera en del av sina medlemsmöten till de större byarna där de har många medlemmar. Även storstadsföreningar kan arrangera medlemsmöten stadsdelsvis. Det kan också vara aktuellt att se över mötestiderna och anpassa till medlemmarnas önskemål. Många medlemmar undviker till exempel att gå ut kvällstid. Då kan det vara lämpligt att prova med medlemsmöten på förmiddagstid istället. Om det är många medlemmar som arbetar dagtid kan man prova med möten på lördagar eller söndagar. Det är inte helt säkert att den ordning vi har idag är den som passar för de flesta medlemmarna. Det finns en mängd alternativ som kan vara värda att prova.

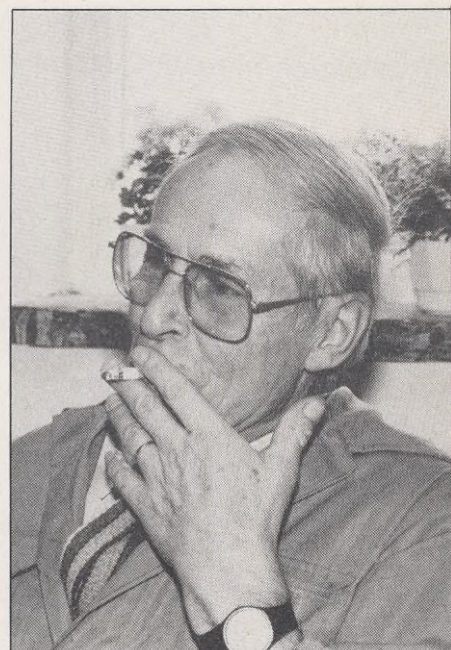
Ägna en stund åt att tänka på de osynliga medlemmarna. Vad får de ut av sitt medlemskap och vilka kontakter har de med föreningen? I de flesta fall får de bara tidningen Status och något brev från sin lokalförening. Låt oss tillsammans försöka att göra de osynliga medlemmarna delaktiga i föreningarnas verksamhet. Vi behöver varandra!

Text och foto:

Tommy Eriksson

Rökning och tidningsjobb hör liksom ihop. Nu är det slut med bådadera. Åke Nygren byter ut ljusbordet där Status ligger för montering mot trädgårdsredskapen. Nu får han mera tid att ägna sig åt hobbyn på heltid.

Efter 50 år slutar Åke – med Status och med cigaretterna

Åke Nygren har en månad kvar till pension. Den 23 november 1938 började Åke som lärling på Axlings Bok- och Tidskriftstryckeri i Södertälje. Hos Axlings tryckte man Status. Nu fyller Status 50 år. Åke monterar jubileumsnumret som kommer till jul. Sen slutar han. Efter 50 år lägger han verktygen på hyllan och går hem.

Åke Nygren har lärt sig sitt jobb från grunden. Efter lärlingstiden hos Axlings blev han tryckare och därefter sätare. Sedan blev det kurser med grafisk utbildning, och Åke avancerade till faktor.

– Ja, så blev jag bas och fick lida för det, som man brukar säga. Åke skratrar lite när han talar om tiden som arbetsledare.

Faktorns arbetsuppgifter är ”omöjliga”. Kunderna är ofta sent ute med manus, men de vill helst ha sina trycksaker genast. Deras anvisningar kan vara svårtydda, så att missförstånd uppstår. Sådant kostar tid, pengar och sinnesfrid. Maskinerna kan gå sönder. Förseningar i postgången kan hota en hel upplaga.

Katastrofer lurar vid varje arbetsmoment och gör faktorns jobb stressigt och otacksamt. Men Åke förefaller varken lida av nervösa besvär eller magsår.

Kanske beror det på att han utvecklat en metod att kontrollera en kao-

tisk värld. Han ringer helt enkelt kunden och pekar på det enkla faktum att manusstopp närmar sig. Redaktörer, författare och journalister avslöjar sig obönhörligt. Åke hör på röstläget när någon fastnat framför ett vitt ark och saknar förmåga att fylla det med något. Då varskor han sätteriet att förseningar är att vänta.

Grön Status vållade bekymmer

På Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka insåg man tidigt att Åke är en klippa, och nu har han vakat i snart 50 år över det mesta som produceras i trycksaksväg på RHL. På de gamla tryckpressarnas tid lade han till och med bokstavligen sin hand vid varje sida av Status.

– Vi jobbade i två skift på den tiden, berättar Åke. Pressarna gick 15 timmar om dygnet. Status hade cirka 100000 ark i varje upplaga och man fick lägga dem för hand ett och ett i pressen. Vi tävlade med varandra i skiften för att se vilka som klarade flest ark.

Från början var Status en tidning som gick ut till prenumeranter och lösnummerköpare. Medlemstidning blev Status först efter ett kongressbeslut 1982. När upplagan var som störst på 50-talet såldes 530000 tidningar på ett år varav julnumret i 217000 exemplar.

– Omslaget på julnumret trycktes i fyra färger. Vi måste lägga i varje ark för hand i tryckpressen. En gång för varje färg. Vi hann med ungefär 1000 ark i timmen, så hela upplagan tog 14 dagar att färdigställa.

Ett nummer av Status minns Åke särskilt väl.

– Det var ett julnummer med ett omslag som gick mest i grönt. Den gröna färgen ville aldrig torka. Till slut fick vi hålla ett litet element intill omslagen.

Åkes min avslöjar att det är ett under att han stannade kvar i branschen efter den upplevelsen.

Ser fram emot ledigheten

När Axlings gick i konkurs i början av 80-talet och Åke tog sig en funderare på förtidspension fick man stora skälvan på RHL. Hur skulle man klara Status utan Åke? Turligt nog för oss tänkte han om och tog sin enorma erfarenhet, sin stilla humor och Status med sig till Kringel-Offset.

Och nu är det alltså dags för pension ”på riktigt”. Det går inte att missa sig på att Åke ser fram mot den kommande ledigheten. Snart är årets sista Status monterad och klar för tryckning. Status jubileumsnummer och Åkes pension. 50 händelserika år tillsammans. Men det blir inget vemodigt farväl, sådan är inte Åke. Han tänker framåt.

Och en god sak för pensioneringen med sig – Åke har slutat röka. Det har blivit många koppar kaffe och åtskilliga cigaretter genom åren, men nu är det slut.

– Jag bestämde mig på semestern. Det går förvånansvärt bra, trots att jag varit storrökare. När jag höll på med Status rökte jag alltid. Det hör liksom ihop – tidning och cigarett. Men jag klarar till och med det utan problem.

Vi lyckönskar Åke Nygren till de nya friheterna – från jobb och rökning. Tack för ett gott hantverk och ett fint samarbete.

Text och foto: Tonie Andersson

BYGG BRON FÄRDIG!

”Effektiv eftervård” heter den bropelare, som fortfarande fattas i det sociala brobygget över tuberkulosens träsk. Den hala spång, som heter fattigvård, är en vanskelig väg över avgrunden

Samma frågor då som nu

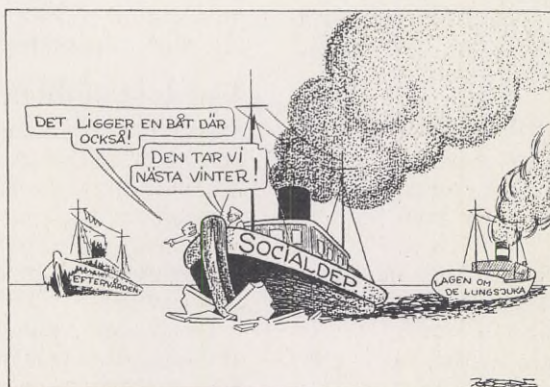
Status innehöll under många år samhällsatirer gjorda av bitska tecknare. En av dem som ofta förekom var Harald Karlsson. Han tydliggjorde med säkra tuschlinjer bristerna i samhällsmaskineriet. Han var också uppskattad för sina porträtt av de styrande i såväl riksförbund som regering. Kameran var inte så allmän på 30- och 40-talen. Harald Karlsson fanns med i kulissen vid regeringsuppvaltningar och sammanträden för att snabbt fåta delegaternas profiler på pappret.

Kampen för eftervård har gällt för vår organisation ända sedan starten. Redan i de första numren av Status för 50 år sedan – innan förbundet hade bildats – krävde de lungsjuka effektiv eftervård.

”Bygg bron färdig” uppmanar man i Status nummer 5 1938. I nummer 2 1939 återkommer man till ämnet och Harald Karlsson visar hur myndigheterna låter eftervården frysa inne.

Text: Tonie Andersson

ISBRYTAREN

eller Socialdepartementet och de lungsjukas eftervård

”Det är en gemensam angelägenhet att ge det handikappade barnet och dess familj det extra stöd de behöver”, sade Bengt Lindqvist i sitt öppningsanförande vid den första internationella konferensen på temat stöd till familjer med handikappade barn.

Amy, Kate och Ann Turnbull talade om vad stöd till familjen innebär och hur detta kan hjälpa varje medlem i familjen.

Stöd till familjer

– Internationell konferens i Stockholm

Konferensen anordnades av Institutet för Integration. Ca 250 deltagare, föräldrar till barn med handikapp, socialarbetare, sjukvårdspersonal, politiker och tjänstemän från i stort sett världens alla hörn, hade samlats för att lyssna och diskutera under fyra dagar i augusti på Hotel Sheraton i Stockholm.

Programmet innehöll mycket att välja på. 3–4 seminarier med olika inriktningar hölls parallellt under hela konferensen. Etiska, praktiska och psykologiska aspekter belystes i presentationer av olika forskningsprojekt och arbetsmodeller. Nedan följer en övergripande sammanfattning.

Från institution till familj

För inte så länge sedan var institutionsplacering av barn med grava handikapp det alternativ som stod till buds.

I Sverige – och i många andra länder – har en förändring skett så att föräldrar har sitt barn hemma.

Det goda rådet lämna bort, glöm och skaffa ett ”nytt” barn ges inte längre. Det är en positiv utveckling men det måste till stöd – praktiskt, ekonomiskt och psykosocialt – för att

ett barn med handikapp inte skall bli en börda för familjen.

Familjen skall inte behöva kämpa för att få sitt rättmätiga stöd och mycket återstår att göra både vad gäller rättigheter och stödets utformning.

De handikappolitiska insatserna ser olika ut i olika länder men den enskilda familjens behov av stöd är i stort lika oberoende av var man bor och de känslomässiga aspekterna likaså.

Syftet med konferensen var att sprida de kunskaper och erfarenheter man samlat på olika håll i världen så att stödet till familjer skall förbättras.

Vad är stöd till familjen?

Stöd relateras vanligtvis till praktiska och ekonomiska insatser som förtur till barnomsorg, färdtjänst, handikapphjälpmedel och vårdbidrag. Men stöd i vid bemärkelse är så oändligt mycket mer än konkreta insatser och service.

Det är omgivningens attityder. Det är viljan och förmågan att i personliga och professionella relationer möta och acceptera behov. Det är integration av familjen och av individen, som skall räcka livet ut.

• **Relationer** – Genom att medvetet skapa kontakter i grannskapet kan familjen få en bra försäkring om långsiktigt stöd. Om alla i närmiljön – barn och vuxna – har fått information så att de accepterar och integrerar barnet och familjen finns det både omsorg, hjälp och en positiv attityd att tillgå.

• **Känslor** – Om de egna känslorna förmedlas utåt delas de av flera, vilket ger ett viktigt stöd som motverkar isolering av familjen. Få är dock beredda att lyssna och ta in. Att ta del av andras känslor kan kännas hotfullt och kräver dessutom tid, vilket få av dagens stressade människor spontant av-sätter. Trots svårigheterna är det värt att lägga ner kraft på att hitta dem som är beredda att dela känslor. Känslor som tillåts och uttrycks ger också kraft till handling som i sin tur leder till förändring.

• **”Tjänstgöringsschema”** – klagör och besluta om ansvarsområden.

Ingen vill eller klarar av att vara i tjänst 24 timmar om dygnet år ut och år in. Såväl i familjen som mellan familjen och övriga berörda – skola, sjukvård, grannar osv – skall det fin-

nas klara uppgörelser om när, var, för vad och vem som är ansvarig.

• **Livets ljusa sida** – Att se det positiva, det som fungerar, fördelar man har gör vissa människor spontant, andra behöver hjälp för att se ljusglimterna. Guldkornen i tillvaron är ett stort stöd.

• **Balans** – En medlem i familjen får inte tada tid på andras bekostnad. Familjens samlade resurser måste komma alla familjemedlemmar till del – vilket inte är det lättaste att uppnå.

De flesta familjer behöver hjälp med att se till allas behov och att fördela sin tid. Många personers samtida behov är en stressfaktor som motverkar "en rättvis" fördelning. Hjälp att upptäcka stressen och handskas med den är likaså viktigt.

Stöd att klara relationer, känslor och behov ger i sin tur ett fortsatt stöd från flera och mobiliserar familjens egna resurser.

Barns kraft

Syskonen kan ta ansvar, "träda i tjänst" för bestämda områden och förmedla kunskaper, känslor och erfarenheter till andra barn. Tidig information om handikapp till många är en förutsättning för en långsiktig attitydförändring så att ett samhälle för alla en dag är en realitet.

Att ha ett syskon med handikapp är en extra erfarenhet som tillför både kunskaper och erfarenheter som inte är alla förunnat att få spontant!

"Barns kraft är stor. Använd oss barn", sade Ann Turnbull, 12 år, från USA.

Om forskning

Handikappforskning skall inte vara ett mål i sig utan ett medel för ökad integration och attitydförändring. Allt för ofta resulterar forskning i en ökad stigmatisering genom att det negativa, svåra och avvikande beskrivs. Frågan om någon kunde säga att ett forskningsprojekt kommit en enskild familj till gagn lämnades obesvarad!

Det är viktigt att handikapporganisationerna engagerar sig i och påverkar vilken forskning som skall bedrivas och hur den skall bedrivas. Nya vägar och ett nytt språk inom forskningen är en nödvändighet för att fler dimensioner än de traditionella skall bli belysta. Upplevelsens okända och svårfångade värld låter sig inte beskrivas med det traditionella vetenskapliga språket och kvantitativa metoder.

Slutintycket av konferensen var att det finns en djup gemenskap över lands- och yrkesgränser i viljan att finna former för stöd till familjer med handikappade barn.

Text och foto: Gunlög Marnell

Weekend i fjällen – kan de' va' nå't?

Nu har vi äntligen kommit igång och bildat en arbetsgrupp för oss ungdomar från 14 år och uppåt.

Målsättningen är att fånga upp nya ungdomar och få igång en fungerande verksamhet, där vi kan träffas, utbyta erfarenheter och ge varandra stöd. Vi planerar också ett antal aktiviteter förutom de som redan finns i föräldraföreningens regi, som tex Weekend i fjällmiljö (mer info om detta kommer senare). Har du några fler förslag så hör av dig till oss. Du kan också höra av dig om du vill ha hjälp eller stöd eller om du vill fråga om något.

För att vi ska veta vem du är, hur gammal du är och var du bor vill vi att du ringer eller skriver till oss så att vi kan skicka information om vad som är "på gång".

Ann-Sofi Ahlgren
Storegårdsväg 7
57441 Vetlanda
Tel 0383-131 11

Monica Nilsson
Kronetorpsgatan 44 D
21226 Malmö
Tel 040-932962

Stefan Bergvall
Fornhöjdsvägen 68
15158 Södertälje

Magnus Fäldt
Hälsovägen 27
25235 Helsingborg
Tel 042-122962

Det är både roligt och nyttigt att träffas, tycker ungdomarna. I arbetsgruppen ingår också Lars-Erik Larsson (tv på bilden). Hans adress är: Jungfruvägen 87 A, 791 34 Falun. Tel 023-19408.

Marianne vikarie för Gunlög

Marianne Björnsdotter är ny på RHL:s kansli. Hon ska vikariera för Gunlög Marnell som är tjänstledig ett år framåt för vård av egna och andras barn.

Marianne arbetar som konsulent åt föräldraföreningen. Hon är socialpedagog och har hela sitt liv arbetat med barn och ungdomar. Även med barn med olika typer av handikapp och hon har sålunda erfarenheter som kommer föräldraföreningen till pass. Dessutom har Marianne egna erfarenheter av hur det kan kännas att vara förälder till ett barn med handikapp, erfarenheter som också är en tillgång.

Vi hälsar Marianne hjärtligt välkommen.

Ur Trygg-Hansas skrift: Råd inför utlandsresan till personer under medicinsk behandling.

Det är givetvis omöjligt att anpassa råden generellt, varje individ är unik. Det är därför lämpligt att inför utlandsresan diskutera med sin ordinarie läkare om vilka problem som kan uppstå. Oftast kan detta klaras av med ett telefonsamtal eller brev. Ibland kan det vara motiverat att ha med sig ett brev utomlands med diagnos samt vilka läkemedel man använder.

En utlandsresa betyder ofta att man ändrar sina rutiner, kanske promenerar mer än vanligt, sitter långa stunder stilla i olika former av kommunikationsmedel. Förbered gärna resan genom att träna upp konditionen. Orkar man mer får man oftast ut mer av resan. Har man tendens till svullna ben kan man träna sig i att pumpa med vad-muskulaturen så att inte benen svullnar då man sitter länge, kanske i värme.

Under utlandsresan, lev inte destruktivt utan bygg i stället upp hälsan. Var måttlig med alkohol framför allt om Du medicinerar. Ge kroppen lite tid att anpassa sig till nytt klimat och nya levnadsformer.

Läkemedel. Vistelse i varmt klimat kan betyda betydande vätskeförluster. Vid medicinering med tex urindrivande medel eller betablockerare (används ibland efter hjärtinfarkt och för att sänka blodtrycket) kan blodtryckssänkning uppträda med yrsel och ostadighet som följd. Vätskeförluster i samband med mag-, tarminfektioner med kräkningar eller diarré har samma effekt. Ersätt uppkomna vätskeförluster. Nitroglycerin sänker även blodtrycket och kan ge samma symptom i varmt klimat eller efter vätskeförlust.

Pacemakerbehandling. Flygplatsernas vapendetektorer känner av den inopererade hjärtstimulatorn. Däremot störs inte pacemakern av dessa. För att undvika diskussioner berätta att Du har pacemaker, visa eventuellt upp Ditt pacemaker-ID-kort eller annan handling så behöver Du inte gå igenom vapendetektorn. Glöm inte medföra handling som beskriver vilken pacemakertyp Du har (fabrikat), typ av pacemaker samt hur den är inställd om den är programmerbar. Detta är nödvändiga uppgifter om Du av någon anledning behöver ta EKG utomlands för tolkning av detta. □

Resebestämmelser

För RHL:s rekreativresor gäller Svenska resebyråföreningens allmänna resevillkor.

Utöver dessa gäller följande:

1. Deltagare skall vara **medlemmar** i RHL. Även medresenären.
2. För hjärt-, kärl- eller astmasjuka medlemmar erfordras läkarintyg som **tillstyrker** deltagande i RHL:s resor.
3. Även andra sjuka bör konsultera läkare om deltagande i resan är tillrådligt. Deltagande i resan sker på eget ansvar.
4. En förutsättning för deltagande i resan är att resenären själv skall kunna sköta sitt dagliga liv.
5. Deltagare **måste** vara reseförsäkrad. Försäkringen skall täcka akut sjukdom, olycksfall, fördröade hemtransporter och resgodsförlust.
6. De medlemmar, som icke tidigare deltagit i RHL:s rekreativresor, äger företräde vid uttagandet av deltagare.
7. Föräldrar till hjärt- eller lungsjuka barn och ungdomar äger rätt att ensamma eller tillsammans med sina barn delta på samma villkor.
8. Medlemmar med minderåriga barn, för vilka barnpassning ej kan ordnas, kan delta i RHL:s rekreativresor och medtaga sina barn, om möjlighet finns att ordna plats för dessa utanför det antal platser som RHL bokar för medlemmarna. Kostnaden för barnen svarar medlemmarna själva för (alternativt subventionering av kostnaderna för dessa barns deltagande provas särskilt).
9. Rekreativresorna subventioneras av RHL med belopp som beslutas av förbundsstyrelsen för varje resa.
10. Det slutgiltiga uttagandet av deltagare åvilar RHL efter hörande av medföljande sjuksköterska.

Läkarutlåtande

för sökande till RHL:s rekreativresor

Sökandes efternamn och alla förnamn

.....

Bostadsadress

Postnr och postadress

.....

Personnr

Telefon

.....

Skriv tydligt! Använd gärna skrivmaskin.

Diagnos:

Kort anamnes och status:

.....

Ordinerad medicin och dess dosering:

.....

Härmed tillstyrkes deltagande i RHL:s rekreativresa:

..... den /

.....

Insändes till

Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka (RHL)
Box 9090, 10272 Stockholm

Insändes senast den 15 november 1988

Anmälan till RHLs rekreativresa till Kanarieöarna 1989-02-18-1989-03-04

För att anmälan skall betraktas som definitiv insändes samtidigt anmälningsavgiften kronor 800 per deltagare till vårt postgirokonto nr 950011-7, varvid på talongen anges resmål.

Texta tydligt eller använd maskinskrift!

Namn

Adress Tel bostaden/.....

Postnr och postadress

Personnummer Tel arbetet/.....

Lokalförening OBS! För hjärt- och kärl- eller astmasjuka deltagare
erfordras läkarintyg som tillstyrker deltagande i
RHL:s rekreativresa. Detta måste vara insänt
senast den 15 november 1988.

Medresenär

Namn

Adress Tel bostaden/.....

Postnr och postadress

Personnummer Tel arbetet/.....

Eventuella anslutningsbiljetter bokas av resenärerna själva. Sänd sedan in kvitto på betald anslutningsresa, så betalar RHL tillbaka anslutningsresans pris förutom kr 100:- som är egenavgiften.

Icke rökare Rökare

Om övernattningsrum önskas i Stockholm före eller efter resan angiv datum.

OBLIGATORISK RESEFÖRSÄKRING INGÅR EJ.

Har deltagit i någon av RHLs rekreativresor tidigare Ja Nej År

Glöm ej kontrollera att passet är giltigt!

Sjukdom och mediciner

Närmast anhörig, namn + tel bost Tel arb

Medicinsk grundsjukdom

När debuterade sjukdomen

Vårdats på sjukhus tiden

Ordinerad medicin

Allergi eller ogynnsam reaktion för något preparat

..... den/..... 19.....

.....
Underskrift

Det händer andra men inte mig

Meningen är att broschyren ska öka förståelsen för handikappade vuxna och föräldrar med handikappade barn tex i kontakten med försäkringskassan.

Broschyren kommer att finnas på försäkringskassorna samt sändas för kännedom till HCK:s medlemsorganisationer.

Saxat ur innehållet:

Den som söker vårdbidrag, sjukbidrag/förtidspension och handikappersättning har drabbats av något som de flesta intellektuellt vet kan hända men som ingen känslomässigt är förberedd på – ”det händer andra men inte mig”.

En dröm om framtiden har gått i kras. Man sörjer det friska barnet eller den fungerande kroppen. Det blir en krisreaktion. I denna helt nya situation som uppkommit finns det inga ”regler” att rätta sig efter eller erfarenheter att basera sitt handlande på. Det är som om ingenting längre stämmer.

Relationerna till anhöriga sätts naturligtvis på prov. Alla i familjen kommer i kris och hela familjesystemet kommer ur balans. Det är svårt att hitta ett sätt att fungera tillfredsställande som familj. Kraven och ambitionerna är många. Upprepade sjukhusvistelser, undersökningar, träningsprogram, utprovning av hjälpmedel, ansökningar om stöd hit och dit hackar sönder tillvaron och tar tid och energi.

Vid ansökan om stöd

Har man ett eller flera funktionshinder är det viktigt att man får den hjälp man behöver. Behovet av stöd behöver inte vara en direkt följd av handikappet i sig utan kan också orsakas av den psykiska press som man konstant lever under. Oberoende av typ av handikapp är det viktigt att det är den enskilde handikappades eller familjens önskemål man utgår ifrån. Att deras situation och upplevelser av denna respekteras vid diskussioner/utredningar om behov av och rätt till stöd och hjälp.

Föräldrar upplever ofta att de ”bak-talar” barnet när de ska beskriva det extraarbete barnet innebär. För den som bara har ett barn är det dessutom omöjligt att jämföra med normala barn, de har ju inget att jämföra med. För den som har flera barn kan det vara svårt att skilja ut vad som är merarbete på grund av handikappet och vad som är arbete på grund av många barn.

Vid handläggningen av socialförsäkringsärenden är det viktigt att få så bra kontakt som möjligt mellan handläggaren och den hjälpsökande. Vi vet att man reagerat mycket positivt och blivit väl bemött i dessa ärenden.

HCK:s Barn- och familjeråd har tillsammans med Försäkringskassaförbundet och Riksförsäkringsverket tagit fram en broschyr som främst vänder sig till handläggare vid försäkringskassorna.

Lösning och pristagare till Bildkruss nr 7/88

- 1:a pris 100 kr: Carina Forsberg
Hauptvägen 10 I
123 58 Farsta
- 2:a pris 75 kr: Margareta Jönson
S:a Gröngatan 29 B
831 35 Östersund
- 3:e pris 50 kr: Ivar Björnvall
Västmannagatan 3
703 42 Örebro
- 4:e pris 50 kr: Carin Eklund
S:a Birgittagatan 16
702 14 Örebro

Snart kommer vintern med frost och kylig luft...

— Se till att vara försedd med en Airtrim tills dess!

Värmeväxlaren Airtrim underlättar utevistelsen för dig som har svårigheter med andningen vintertid. Airtrim fuktar och värmer inandningsluften.

Airtrim är testad under flera år och har visat på mycket goda resultat. Airtrim tillverkas av Gibeck Respiration och säljs genom F:a Produktutveckling Backstigen 3, 138 00 ÄLTA.

BESTÄLLNING

Var vänlig sänd mig st
Airtrim å 198:— styck och
..... st extrafilter å 55:— st
Porto och postförskottsavgift
tillkommer med 18,40.

Namn

Adress

Namnteckning

Talongen sänds till F:a Produktutveckling, Backstigen 3, 138 00 ÄLTA.

Status 9:88

INGEN KONST ATT HITTA RÄTT NU...

				KAN FÖRDRÅ STALLNINGAR	TUKTAD MED RIS	SKÅL HAR ELAK LÄGGNING	HÄRD NEDERBÖRD		
				STOROSS SOMMARE TID	JUBEL		TILLTAL		
				BLANK					
				VANLIG IN-SJÖFÄNGST			BEVISAR OSKULD		
						YTTERSKIKT			
				FÄGEL FÖRFAR PÅGÅD TOMT		VÄL SÄ GAMMAL	LISA SJÖ ÄR VÄR 80-SKAP		
				VET SIN VIKT IN-FÄNGA	DET DAGLIGA KNOGET	OBE-RÖR-BAR			
ORDAR LÄGET	LIG-GER I VAT-TEN	NÄMNLIG OVANLIG HETS BE-TEGNING		TA IN FÖDA		VÄRL-DENS TAK			
				GILLAR SKOG OCH MARK					
KON-JUNK-TUR					BRUKAR FÖRES MED VIPPOR				
FORM AV VARA FLYGÅR HÖST		HÄRD VED		ETTA I ÄTTAN SNÖ-KLUNG					
				RÖTT SKYCKE FÖR MARINEN					
RIS-SÄM-LING				KAN FLICKA HETA		LEVER PÅ LAST	LEVER ÄR DEN IN-SATTE	ORKE-STER	SÄR-REKET
						NÄR DRIVAN SMÄL-TER		BIL-LIGT SÄLD	
DRAS KINUT	LÄNG-SÄM			VITT-NAR OM BRAND					
HAR BARN	KÖRSTA TRÄDDOR GROV			SKO-JARE		SNÖ-RÖ-JARE			
				VAN-LIG VÄRD					
UM-BÄRES						BE-TE-S-FISK		FRAM-ÅT-ANDA	STUDE-RAR TED-LOGER
				STÅL-LER MAN IBLAND		TRÅD OCH ROMAN	ÄR UPP-TRAM-RAD		
							ÅMELTRÄ		
HAR MÅUK KROPP		KAN PLÅN-MON-SPÅCK-AS							

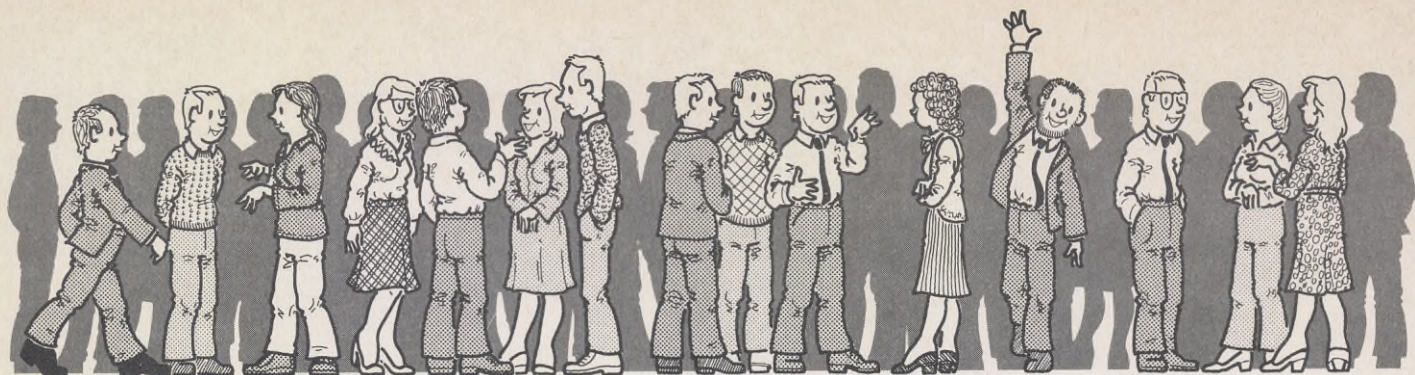
TVI ÄTTAN! KOKOSBOLLARNA SMAKAR JU PYTON!

Status

BILD KRYSS 9

Lösningar skall vara märkta "Bildkryss nr 9" och måste vara Status redaktion, Box 9090, 10272 Stockholm, tillhanda senast den 1 december.
 Fyra priser utdelas, ett på 100, ett på 75 och två på 50 kr.
 Lösning och pristagare meddelas i Status nr 1-89.

Namn _____
 Adress _____
 Postadress _____

FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Föreningen i Gävle

Vi har företagit en utflykt med ett 30-tal deltagare. Resan startade i ett mycket bra resväder, lagom molnigt och varmt. Bengt var trevlig chaufför och Rune kunnig guide.

Det bar av över Strängnäsfjärden på den nya bron för att så småningom hamna i Eskilstuna Zoo. Där skulle vi verkligen få vårt lystmäte på blomsterprakt med bla Europas största blomsterskulpturer: påfågeln och Världsnaturfondens symbol pandan. Man fascinerades också av gibbonaporna, djurvärldens mest suveräna trädakrobater, som med viga skutt hoppade från gren till gren och dess- emellan promenerade omkring på två ben. Det var inte utan att man avundades dem deras vighet och snabbhet.

Efter lunch fortsatte bussfärden över Mälaren igen, där vi på avstånd såg Strömsholms slott som uppfördes år 1669 på samma plats som Gustav Vasas kungsgård. Rune, vår guide, berättade att det första stuteriet inrättades av Gustav Vasas. Strömsholm är berömt för sin ridskola, som utbildar ridinstruktörer. Ridskolan är för övrigt känd i hela världen. Så småningom kom vi till Åsby Trädgård i Hallstahammar. Här kunde vi titta på kryddväxter och inhandla vackra krukväxter och sidenblommor.

Sista uppehållet före hemfärden var Skultuna Messingsbruk. Karl IX var initiativtagare till Skultuna Bruk. Här hade man vattenkraft, träkol och nära till hamn för metallframställningen. Man startade även tillverkning i mässing av ljuskronor och bruksföremål, tex ljusstakar och dosor. Den äldsta kända ljuskronan i vårt land, daterad 1619, finns i Vårfrukyrkan i Enköping och är tillverkad i Skultuna.

Efter att ha inhandlat allehanda prydnadsföremål i mässing och druckit gott eftermiddagskaffe var det dags att sätta sig i bussen och anträda hemfärden.

Siv Hellström

Föreningen i Jönköping

Efter att ha läst om Finland under våren i cirkelarbeta blev vi inbjudna till en motsvarighet till vår förening i Kuopio (som fö är Jönköpings vänort).

Vi reste över Stockholm, Helsingfors och vidare efter sydkusten upp till Kuopio där vi blev synnerligen väl mottagna. Vårt förtjusande värdfolk hade ordnat med svensktalande guide som följde med vår buss i såväl staden som dess omgivning, och vi fick härigenom förnämlig information. Vi besökte deras verkstad med tillverkning i trä, metall, skinn, textil och keramik. Detta såldes till affärer runtom i landet. Man måste beundra dem för skötseln av organisationen.

En afton blev vi bjudna till deras sommarviste vid en vacker sjö. Vi hälsades med musik och sång och bjöds på siklöja, grillad korv, pannkakor, kaffe och tårta. Det var en trevlig afton med strålande sol och härlig gemenskap. Att göra besök hos dessa finska vänner utan att bada bastu är inte möjligt. Kvällen avslutades därför med bastubad.

Vi tackade våra härliga värdar för en alltigenom lyckad sammankomst som sent skall glömmas.

Einar Berggren

Föreningen i Kiruna

Vår förening har som tradition att en gång under sommaren göra en utflykt, den hemliga resan "Ut i det blå".

Den här gången samlades vi vid busstationen i Kiruna. Vädret var väl inte det bästa men det regnade inte och fram emot eftermiddagen så klarnade det upp. Det blev strålande väder för en utflykt.

36 förväntansfulla deltagare steg på bussen och efter inledande prat så framkom det att resans mål var Nikkaluokta. Vi skulle besöka kapellet och gå en bit efter Kungsleden.

Under bussresan sjöngs det och många "Har du hört den förut" i ny

tappning berättades. Ja humöret var på topp. Närmare 40 än 37 som det sägs i visan.

Och givetvis skulle vi besöka den nya serveringen med en magnifik utsikt över fjällvärlden. Kaffe med renklämma smakade mums.

Turistvärdinnan Margareta Sarri berättade om byn, dess invånare, deras arbetsmöjligheter, som renskötsel, jakt, fiske, sameslöjd och naturligtvis turismen.

Margareta Sarri berättade väldigt fängslande och bra. Vi tackade henne och önskade byn och dess invånare framgång och lycka till i sitt fortsatta arbete.

Så gick vi ut på promenad i det majestätiska området innan det drog ihop sig till avresa. Alla kände sig nöjda med dagens utfärd med många minnen och massor av frisk luft.

Linnea Holmberg

Föreningen i Åsele

Föreningen har i höst anordnat en konferens tillsammans med kontaktombud och kommittéledamöter. Meningen med konferensen var att få fram synpunkter på föreningens verksamhet, relationen styrelse-kommittéer etc samt att få nya idéer för verksamhet och medlemsvärd.

Konferensen var upplagd på grupparbeten med frågeställningar där då varje grupp fick enas om ett gemensamt svar. Därefter skedde redovisning samt diskussion.

Dagens resultat var givande. Ett av de många förslag som kom fram var ett förslag som ligger rätt när det gäller vår målsättning: "En friskvårdsvecka på Ålgsjö fåbodar i Åsele".

Föreningen har också haft studieupptaktsmöte och medlemmöte där representant från ABF har medverkat och presenterat aktuella kurser och material inför det kommande studieåret.

Ett 70-tal medlemmar hade mött upp. Därefter blev det surströmming och dans.

Åke Eriksson

FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Ragnar Wikström och Mary Frank, landstingsråd i Västerbotten, tar varandra i hand på att ambulansen nu är stationerad i Dorotea. Hjärt- och lungsjukas förening kan ta åt sig en stor del av äran för det beslutet.

Text: Tonie Andersson

Tacka hjärt- och lung för ambulansen

Ragnar Wikström från Dorotea hastar in på Status redaktion med ett foto i handen. Han beordrar fram papper och penna för att på stående fot skriva en artikel. Handen far över papperet och tre sekunder senare överräcker denne stjärnreporter sitt alster som kort och entydigt lyder:

”ÄNTLIGEN!”

– Om det blir trångt om utrymme kan du korta artikeln lite, säger Ragnar generöst till redaktören.

Att Ragnar är glad går inte att ta miste på. Doroteaborna har fått sin ambulans efter år av kämpande. Hjärt- och lungsjukas förening har genomfört namninsamlingar, uppvaktat landstingspolitikerna,

författat skrivelser och samlat statistik för att visa hur välbehövligen ambulans är för glesbygdens folk. Med 19 mil till närmaste lasarett är ambulansen ett måste. Det har man gång på gång upplyst politikerna om. Mary Frank, landstingsråd i Västerbotten, har vid ett flertal tillfällen fått ta emot delegationer från Dorotea i ambulansfrågan.

I början av september blev det Mary Franks tur att avlägga besök i Dorotea för att vara med vid överlämnandet av ambulansen. Hon medgav villigt att föreningens envetna kamp till stor del bidragit till att ambulansen nu finns på plats. □

Björkefors tar emot

Hjärt- och Lungsjukas Centralorganisation i Värmland som driver konvalescenthemmet Björkefors beläget i det vackra Fryksdalen, 8 km norr om Sunne, har fn lediga platser som kan sökas privat eller genom kommuner och landsting för personer som är i behov av vila och rekreation.

Sjukvårdspersonal finns på hemmet hela dygnet. Möjligheter till vegetabilisk kost. Vårdskostnaden för 1988 är 550 kronor. Välkommen med förfrågan till tjänstgörande sjuksköterska. Begär broschyr. Tel 0565/27165.

Lyckad marknadsföring gav ny lokalförening

Detta är berättelsen om hur marknadsföring av RHL kan leda till att sjukvårdspersonalen bidrar till bildandet av nya lokalföreningar.

Vanligtvis bildas nya lokalföreningar därför att hjärt- och lungsjuka på en ort känner behov av att sluta sig samman. När en ny förening nyligen bildades i Ystad gick det dock lite annorlunda till.

Vid lasarettet i Ystad har man en väl fungerande hjärträningsverksamhet och en astmaskola för lungsjuka. Trots det var läkare och sjukgymnaster missnöjda. När patienterna var färdigbehandlade på sjukhuset hade de ingenstans att ta vägen för fortsatt träning.

Kontaktade Åke

Då kom man att tänka på RHL:s eftervårdsprogram. Det hade man fått information om på en nordisk konferens om hjärtrehabilitering. En av föreläsarna där var Åke Magnusson från hjärt- och lungsjuka i Malmöhus län. Uppenbarligen talade han så entusiastiskt om eftervårdsprogrammet att sjukvårdspersonalen i Ystad hade det i gott minne ännu efter ett år. När det blev problem med fortsatt träning för patienterna tog man följdaktligen kontakt med Åke.

Eftersom Ystad saknade lokalförening reste Åke tillsammans med Åke Lindahl och Ulla Hansson dit för att diskutera med sjukvårdspersonalen om en lösning. De kom överens om att sjukhuset skulle kalla patienter och deras anhöriga till en informa-

Mer än 30 Ystads-bor kom för att höra Åke Magnusson (th) informera om RHL.

tionsträff. Läkaren, sjukgymnasten, dietisten och kuratorn skulle undersöka om intresse fanns för fortsatt träning utanför sjukhuset och informera om RHL:s eftervårdsprogram. CO i Malmöhus län kunde erbjuda plats på sin tredagarskurs för hjärträningsledare. Förutsättningen var att en lokalförening som kunde ansvara för eftervårdsprogrammet bildades.

33 gick med direkt

CO kallade i samverkan med ABF också till ett möte dit allmänheten inbjöds. Åke Magnusson kontaktade lokaltidningarna och gav dem faktaunderlag till en artikel samt en affisch att sätta upp i tidningens fönster. Samtidigt beställdes också en annons om mötet.

Förarbetet var omsorgsfullt genomfört. Skulle det ge önskat resultat? 40 personer kom till ABF-lokalen för att lyssna på dr Krister Arnman och sjukgymnast Ann-Kristin Persson från lasarettet och Åke Magnusson från hjärt- och lungsjuka. En lista cirkulerade under mötets gång bland åhörarna och 33 st anmälde sitt intresse för att bilda en förening. Av dessa var 9 villiga att bilda interimsstyrelse. Sju personer anmälde sig till ledarkursen och blev på köpet utbildade i hjärtlungräddning. Då hade tre månader gått sedan det första planeringsmötet.

Så ska en slipsten dras.

Text: Tonie Andersson

Så gjorde CO i Malmöhus län

Åke Magnusson har sammanställt ett lättöverskådligt dokument om hur man bildar en förening. Det innehåller handgripliga råd om planering, genomförande och uppföljning av arbetet med att bilda en lokalförening samt exempel på hur man informerar pressen.

RHL kan ordna en kopia till den som är intresserad. Ring eller skriv till RHL, Box 9090, 10272 Stockholm, tel 08-6690960.

8 nummer av Status from 1989

I enlighet med ett beslut vid RHL:s kongress kommer vår medlemstidning Status att komma ut med 8 nummer per år från och med 1989.

Utgivningsmånader blir februari, mars, april, maj, september, oktober, november och december.

Material från föreningarna som inkommit efter den 15 september kan alltså komma in i Status först i februari. Status nr 10/88 blir ett specialnummer för att fira 50-årsjubileet.

Minnesskrift från Långasjön

”Det vackra tvåvåningshuset glänste i solskenet, flaggan var i topp och i bakgrunden skymtade Långasjön. På trappan stod Alva Bengtsson välkomnande. Hon ingav omedelbart känslan av generositet, gästvänlighet och hjärtlighet.”

Det är Bert Svanstein som så lyriskt beskriver Alva Bengtsson och Långasjöns semesterhem i en liten skrift som sammanställts med hjälp av bidrag från Blekinge läns förening mot hjärt- och lungsjukdomar.

– Vi har kallat skriften ”Minnen från Långasjöhemmet”, säger Sten Jislind, ordförande i styrelsen för Långasjöns semesterhem. Det är 35 år sedan invigningen. Vi har velat dokumentera verksamheten på Långasjön och arbetet med att få landstinget att stödja eftervården.

Långasjön invigdes med pompa och ståt 1953. Landshövding Erik von Heland kom i uniform för att

Minnen

från
Långasjöhemmet

riktigt understryka högtidligheten. En vistelse på Långasjön kostade patienten 3 kronor på den tiden. Landstinget bidrog med 3:50 och hjärt- och lungsjukas förening med en krona kan vi läsa i minnesskriften.

På omslagets baksida framför Alva Bengtsson, eldsjelen på Långasjön, sitt tack till myndigheter, organisationer, vänner, personal och gäster för allt stöd under de gångna 35 åren. □

Text: Tonie Andersson

Länsföreningen i Jämtland

46 medlemmar i föreningen anträdde en turistbuss för fem dagars avkoppling. Vi började resan med ett uppehåll i Dorotea för att titta på Millesstatyerna som pryder kyrkan. Efter övernattnings i Arvidsjaur fortsatte vi norrut och passerade Polcirkeln. Vid Armasjärvi stannade vi vid minnesstenen efter olyckan 1940. Det visade sig att vi var ganska många som legat vid Armasjärvi under kriget. Vi åkte nu vidare mot Kukkolaforsen där vi fick en underbar lunch. En medlem provade på att åka utför forsén i gummi-båt. I Umeå hade överläkare Torkel Åberg lovat oss ett studiebesök på thoraxkliniken och han ställde själv upp och föreläste om hjärtsjukdomar och informerade om hur kliniken i Umeå arbetar. Det var för många i vår förening höjdpunkten på resan.

Sista dagen besökte vi ett ström-mingssalteri och en skofabrik. Vi köpte massor av skor och surströmming.

Under resan informerade Sven Widedgren om en del förbundsnyheter och föreningens aktiviteter under hösten och Börje Sjödin om höstens studier. Man måste ju passa på när så många är bänkade på sina stolar.

Börje Sjödin

Föreningen i Söderhamn

Vi har varit på en lyckad resa på Strömsholms kanal. Start vid Stjärnsund till Husby värdshus för lunch. Vidare över Hedemora till Fagersta för övernattnings och följande dag med bussen till Virsbo för kanalbåt till Strömsholms slott för middag och åter hem. Vädret var underbart – en härlig resa. Alla var nöjda och glada för dessa dagar.

Hallvi Cahlman

Hjärtvården byggs ut i Dalarna

När andra samlar statistik och diskuterar varför köerna till hjärtoperationerna bara ökar skriker man till handling i Kopparbergs läns landsting.

Hjärt- och lungsjukas CO i Kopparberg tog sig en funderare på vad man kan göra för hjärtsjuka som går och väntar på röntgen och operation.

– Vi ska handplocka några av dem som redan genomgått en kranskärlsoperation och utbilda dem till kontaktombud, säger Bengt Hedström. Hjärtläkare och infarktsköterskor ska vara med i planeringen av kontaktombudsverksamheten. Det är viktigt för samarbetet att sjukvårdspersonal och patientorganisation har förtroende för varandra.

Hjärt- och lungsjuka har sjukvårdsstyrelsen i Falun med sig i planerna och kommer också att framställa en broschyr för att informera dem som står i operationskön.

Tröttnat på utredningar

Den stora bristen på utredningskapacitet är problemet inom thoraxkirurgi i hela landet. Från Dalalandstinget skickas patienter på utredning vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Där kan en patient med förtur få vänta ett år. Enligt beräkningarna har Dalarna behov av 250 utredningar per år.

Överläkare Helge Saetre på medicinkliniken, Falu lasarett, anser att 10–15 av dessa patienter hinner avlida under väntetiden.

Inom regionsjukvården är man emot att länsjukhusen skaffar sig egen röntgen. Flera utredningar pågår för att klargöra behov och kapacitet, men socialdemokraterna i Kopparbergs läns landsting har tröttnat på att vänta på utredningar. Man satsar 14 miljoner för att installera en anläggning för kranskärlsröntgen.

– I början av 1989 beräknar man att komma igång, meddelar Bengt Hedström. □

Text: Tonie Andersson

I stället för blommor

– tänk på –

RHLs BLOMSTERFOND

för

Hjärt-, Kärl- och Lungsjuka

RHL tar emot gåvor på postgirokonto

900011-8

Minnesadress utfärdas

Hjärt-, kärl- och lungsjuka kan ansöka om bidrag från Blomsterfonden till sådana hjälpmedel som man inte kan få gratis av samhället, t ex luftfuktare eller tvättmaskin. Medel ur Blomsterfonden går också till hjärt-, kärl- och lungsjukas rekreation.

RIKSFÖRBUNDET FÖR HJÄRT- OCH LUNGSJUKA

Box 9090, 102 72 Stockholm. Tel. 08-669 09 60

